

קוֹנְטָרַס

רַק כֶּף

יגלה עצות נוראות ונפלאות, איך יכול כל אדם לשוב אליו
יתברך בתשובה אמתית, ואיך שרק כף היא הדרך הקלה
והנעימה להגיע אל הדבקות האמתית בו יתברך.

*

כְּנוּי וּמִסֵּד עַל־פִּי דְבָרֵי

רְבֵנו הַקְדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן,
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרִבְנוּ,
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלֵב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִיס לִיָּה

רַבֵּי נֵתָן מְבַרְסֵלֵב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְרֵסֵלֵב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: עֵקֶר הַתְּכָלִית בְּזוֹה
הָעוֹלָם הוּא רַק לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה,
כִּי רַק כֶּן יְכוּלִים לְצֵאת מִכָּל הַצָּרוֹת
וְהַיְסוּרִים וְהַחֻבּוֹת שֶׁנִּסְתַּבֵּר בָּהֶם, כִּי
הַשִּׂמְחָה מְרַחֶבֶת אֶת הַדַּעַת וְהַמֶּח, וְיְכוּל
לְהַנְהִיג אֶת שְׂכָלוֹ לְפִי רְצוֹנוֹ, לֹא-כֵן
כְּשֶׁאָדָם בְּעֵצְבוֹת וּבְמְרִירוֹת, אֲזַי מְאֻבָּד אֶת
דַּעְתּוֹ וְשְׂכָלוֹ, וְאֵינּוּ יוֹדֵעַ אִיךָ לְהַתְנַהֵג,
וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֵה לְצֵאת מִצָּרוֹתָיו, יֵדַע
שֶׁאֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת רַק כֶּן — לְהִיּוֹת
תָּמִיד בְּשִׂמְחָה. אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת
עֲצָמוֹ בְּמַדַּת הַשִּׂמְחָה, וְאֲזַי טוֹב לוֹ כָּל
הַיָּמִים.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקג)

קונטרס

רק כך

א.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בזה העולם עובר על כל אחד ואחד מה שעובר – צרות ויסורים, מרירות והרפתקאות וכו', ונופל בכל פעם בפעם, פעם עולה למעלה ופעם יורד למטה בעמק החשך, ורעים ומרים לו החיים מאוד מאוד. הן מצד עצמו, מה שעובר עליו בעצמו – קשיות וספקות וחלישות הדעת, ואינו שלם עם עצמו, הן עם זולתו – שאינו יכול להסתדר עם אחר בשום פנים ואופן, הן עם אשתו – שעוברים עליו דחקות ויסורים מרים, הן עם ילדים – שסובל מהם מה שסובל, עד שמרים לו החיים מאוד מאוד, ואינו יכול לתן עצמה לנפשו, והן שנופל בכל פעם בבור עמק יותר, בין ברוחני ובין בגשמי.

ומרוורים לו החיים עד מאד, והוא רחוק ממנו יתברך. לגמרי, והוא נע ונד ומטלטל, ומרגיש את עצמו הכי גרוע, כאלו דוחים אותו מקדשת יהדותו, והולך מדחי אל דחי, רחמנא לצלן. אף-על-פי-כן עליך לדעת, בני, אהובי, יקירי, כי אין זו עצה לפל בדעתו כלל, "רק בך" יתנהג בעת הצרה המרה שעוברת עליו, שיעשה כל מיני מאמצים לחזק את עצמו, ואף שרע וחשך לו, עם כל זאת ישתדל בכל מיני אפנים שבעולם לחפש אחריו יתברך. ואם יהיה חזק ואמיץ לבקש ולדרש, לחפש ולחזר בכל עת, להתגעגע, לכסף ולבקש את שאהבה נפשו, למצא אותו יתברך, אזי אף-על-פי שעדין עוברים ימים ושנים הרבה, ואינו זוכה למצאו יתברך, ולהתקרב אליו יתברך, אף-על-פי-כן, בני יקירי, עליך לדעת ולהאמין, כי בכל עת ועת ובכל שעה ושעה, על-ידי כל בקשה ובקשה, על-ידי כל דרישה ודרישה שאדם דורש ומבקש ומחפש למצא כבוד קדשתו יתברך, על-ידי כל הבטה וגעגוע שמביט ותולה עיניו לרחמיו יתברך, ועל-ידי כל תנועה ותנועה שפונה לקדשה, על-ידי כל זה זוכה בכל פעם לשבור חומות ברזל ודלתות נחשת, אף-על-פי שבכל פעם יורד ונופל יותר ויותר, ואף-על-פי שהוא משתוקק אחריו יתברך ימים ושנים, ואחר-כך מתגברים עליו

בְּכֹל פַּעַם כָּל אֵלוֹ הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַשְּׁלָכוֹת שֶׁהֵיוּ לוֹ כָּבוֹד, רַחֲמָנָא לְצַלְנָה, אַף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ שֶׁתִּדְעַ, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי אֵין יִגִּיעַ לְרִיק, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְשׁוֹם תְּנוּעָה שֶׁפּוֹנֶה לְקַדְּשָׁה אֵינָה נֶאֱבָדֶת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְאִם תִּהְיֶה חֲזָק וְאִמִּיץ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׁ יוֹתֵר אַחֲרָיו יְתַבְּרֶה, אִף שֶׁיַּעֲבֹר עָלֶיךָ מֵהַ שֶׁיַּעֲבֹר, בְּוֹדָאֵי אִם תִּהְיֶה עֹקֵשׁ גָּדוֹל סוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְמִצָּא אוֹתוֹ יְתַבְּרֶה. וּבְזֶה תְּלוּיָה כָּל הַצְּלַחַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם; וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לְדַעַת אֲשֶׁר "רַק כָּף" עֹקֵר הָעֵצָה לְצִאת מִהַבּוֹר וּמִהַחֲשֵׁף שְׁנֵפֶל לְשֵׁם, רַק עַל-יְדֵי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו יְתַבְּרֶה תְּמִיד, וְיִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִסְתַּכֵּל אֵלָיו יְתַבְּרֶה, וְאִף שֶׁבֵּין כָּף הוּא מִנְחָ בְּחֲשֵׁף וּבִשְׁאוֹל תַּחֲתִיּוֹת, בְּמִדְבַר הַמָּלֵא נְחָשִׁים וְעֹקְרֵי גְדוֹלִים וְנוֹרָאִים, עִם כָּל זֹאת אִם תִּהְיֶה חֲזָק וְאִמִּיץ בְּדַעְתְּךָ, וְתִדְעַ אֲשֶׁר "רַק כָּף" תְּלוּיָה יְשׁוּעָתְךָ, אִם לֹא תַעֲזֹב אֶת עֲצָמְךָ רַק תִּשְׁתַּדֵּל לְשׁוּב אֵלָיו יְתַבְּרֶה, וְלֹא תִתְיַאֵשׁ מִשׁוֹם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, וְתִדְעַ וְתִאֱמִין אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם תְּנוּעָה נֶאֱבָדֶת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי כָּל תְּנוּעָה וּבִקְשָׁה שֶׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׁ אַחֲרָיו יְתַבְּרֶה, עַל-יְדֵי-זֶה אַתָּה בּוֹנֶה לְעֲצָמְךָ בְּנִינִים נְפִלְאִים, אֲשֶׁר סוּף כָּל סוּף אִם תַּחֲזִיק מְעַמָּד וּמְצַב וּתַחֲזִק אֶת עֲצָמְךָ, תִּזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל מַעְלוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁלֹּא תִאֲרָתָ וְשַׁעֲרָתָ מִיָּמֶיךָ וְכוּ'.

על-פן אהובי, בני היקר! עליך לדעת כי "רק כף" תוכל לעבור את זה העולם בשלום, ואם תרגיל את עצמך להשתוקק אחריו יתברך, ותחזק את עצמך במצבך הקשה והמרממה שעובר עליך, הן מעצמך והן מזולתך, הן מאשתך והן מילדיך, אם רק תחזיק מעמד בזה העולם, על-ידי-זה תזכה שיאירו לך חייך, ותצא מהחשך שאמה נתון בו, ויאיר עליך אורו האין סוף ברוך הוא המאיר לכל העולם כלו, כמו שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מכבודו". כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה וממהיה ומקיים את כל הבריאה כלה, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ואפלו בתוך החשך והתדרמה, הצרות והיסורים וההרפתקאות, גם שם גנוז אלופו של עולם, ומה שנעלם ונסתר ממך אורו יתברך, זה רק מחמת רב חטאיך ועוונותיך המרבים, ולכן נחשכה לך השמש בצהרים, ונדמה לך כאלו אבד מנוס ותקוה ממך. אבל אם תרגיל את עצמך ללכת בדרך זו של "רק כף", שצריך האדם לחזק את עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, ולא להניח את עצמו בשום פנים ואפן, רק ישתוקק אחריו יתברך, אז דיקא על-ידי-זה יזכה להפוך את החשך לאור גדול, ויזכה

לְהַאִיר אֶת נְשֻׁמְתוֹ בְּהָאֶרֶת נָעַם זִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וַיֵּאִירוּ לוֹ כָּל חַיָּיו, וַיִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת חַיָּיו בְּשָׁלוֹם, וַיְהִי
לוֹ טוֹב בְּזֶה וּבְכָּא לְנִצַּח נְצָחִים.

ב.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר
לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם רַק עַל-יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהוּה
וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְהַכֹּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גָּמוּר
הוּא, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מְנַהֵג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה
וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, וּכְכֹל שִׁיזְכֶּה לְהַכְנִיס בְּעֶצְמוֹ יוֹתֵר
אֶת דַּעַת הָאֱמֶת הַזֶּה, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
וְהוּא מְשַׁגֵּיחַ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, "רַק
בְּךָ" יִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

וְעֲלֶיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁהַעֲבוּדָה שֶׁל
הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא לְקִשָּׁר אֶת הַחִיצוֹנִיּוֹת אֶל
הַפְּנִימִיּוֹת, דְּהֵינּוּ שְׁלֵא יְהִיָּה נִמְשָׁךְ אַחֵר הַגִּשְׁמִיּוֹת
שֶׁל כָּל דָּבָר, רַק לְהִסְתַּכֵּל הַיֵּטֵב, וּלְקִשָּׁר עֲצָמוֹ אֶל
הַשִּׁכָּל וְאֶל חַיּוֹת הָאֱלֻקוֹת שִׁישׁ בְּכֹל דָּבָר, כְּדֵי שֶׁיֵּאִיר
לוֹ הַשִּׁכָּל לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי כָּל דָּבָר
שֶׁבְּעוֹלָם. וְזֶה הָעֲנָן הוּא גָּדוֹל וְנִנְעָלָם מְאֹד מִבְּנֵי-אָדָם,

ואי אפשר לזכות לזה, כי אם על-ידי התורה הקדושה, אשר על ידה נותנין כח למלכות דקדושה להתגבר על מלכות דסטרא אחרא, ואז מתגבר היצר הטוב על היצר הרע, וזוכים להפנע ולשבר כל תאוות הגוף. וכל אחד כפי מה שמשבר תאוות לבו, כמו-כן זוכה להסתכל היטב על שכל האמת שיש בכל דבר. אך אפלו מי שזכה כבר לשבר את כל התאוות, אף-על-פי-כן צריך להזהר שיהיה לו צמצום בשכלו, שלא יהרס את הגבול להסתכל במה שאין לו רשות, ומכל שכן מי שמשקע עדין בתאוות, שצריך בודאי לצמצם שכלו, שלא יהרס לידע יותר מהראוי לו לפי מדרגתו; על-כן עקר החכמה ושכל האמת הוא — האמונה, שהיא כלל כל התורה הקדושה, כמו שכתוב (תהלים קיט, פו): "כל מצותיך אמונה", הינו שצריכים להתנהג בכל דבר על-פי התורה הקדושה, וכשנסתכל באיזה דבר, ידע ויאמין באמונה שלמה, שבודאי יש בזה הדבר שכל גדול, ויכולים להכיר על-ידי זה הדבר גדלת הבורא יתברך, ולהתקרב על-ידי-זה להשם יתברך. ואם יזכה לידע ולהבין ולהשיג בזה איזה שכל הנוגע לעבודת השם יתברך — מה טוב, ואם לאו — יצמצם שכלו ויסמוך על אמונה, עד שיזדכך גופו כראוי, אז יזכה להבין כראוי לו, אבל על-כל-פנים אפלו כל זמן שאינו

מבין היטב את השכל שיש בכל דבר, צריך להאמין באמונה שלמה, שבאמת יש בו בודאי חכמה ושכל גדול דקדשה, כי כלם בחכמה עשית, והכל בשביל להתקרב על-ידי-זה להשם יתברך, ולהפיר אותו יתברך על-ידי-זה, כמו שכתוב (משלי טז, ד): "כל פעל ה' למענהו". כי באמת זה עקר הבחירה — שאין מבינים ורואים את השכל והחכמה שהם החיות אלקות שיש בכל דבר, כי אם היו הכל רואים עין בעין, בודאי לא הייתה שום בחירה, כי בודאי היו הכל בוחרים בחכמה ובשכל, שהם עקר עצם הטוב והנעימות של כל דבר, אשר אין למעלה ממנו, ומי פתי יסור להשליך נעימות מתקה כזו, ויהיה נמשך אחר עכירות וגשמיות כל תאוות העולם הזה, אף מחמת שהשם יתברך בחכמתו העלים מהעולם את החכמה והחיות דקדשה שיש בכל דבר, ואי אפשר להשיגו, כי אם על-ידי עבודה וגייעה רבה בתורה ובמצוות, וגם אז אי אפשר להשיג בזה העולם בשלמות עד התכלית האחרונה, כי אם לעתיד לבוא שתמלא הארץ דעה וכו', וכמו שכתוב (קהלת ג, יא): "גם את העולם נתן בלבם מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה אלקים מראש ועד סוף", ופרש רש"י: 'העולם' חסר כתיב, לשון העולם, שהעלים מהבריות וכו', הינו שאי אפשר להשיג בזה העולם

בשְׁלֵמוֹת אֵיךְ מְחַבְּרִים וּמְקַשְּׂרִים יַחַד הַפְּנִימִיּוֹת, שֶׁהִיא
בְּחִינַת רֵאשׁ כָּל דְּבָר, עִם חִיצוֹנִיּוֹתוֹ, שֶׁהִיא בְּחִינַת סוּף
כָּל דְּבָר, עַד לְעֵתִיד אַחַר הַתְּחִיָּה, בְּעֵת קְבוּל הַשְּׂכָר,
שָׁאז נִזְכָּה לִידַע וּלְהַשִּׁיג כָּל מָה שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּזֵה הָעוֹלָם,
וְכָל מָה שֶׁכּוֹן הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּבְרִיאת זֶה הָעוֹלָם וְכָל
אֲשֶׁר בּוֹ וּבְהִנְהוּגוֹתָיו כָּל יְמֵי עוֹלָם מֵרֵאשׁ וְעַד סוּף.

וְעַל-כֵּן מַחְמַת שְׁעֵתָה אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין וּלְהַשִּׁיג
פְּנִימִיּוֹת הַשְּׂכָל שֵׁשׁ בְּכָל דְּבָר בְּשְׁלֵמוֹת, עַל-יְדֵי-
זֶה עֶקֶר כַּח הַבְּחִירָה, אֵיךְ וְרַק עַל-יְדֵי שִׁישְׁרָאֵל
קְדוּשִׁים מְאֻמִּינִים בְּמִשָּׁה רַבָּנוּ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה
וּבְכָל הַצְּדִיקִים הַבָּאִים אַחֲרָיו, וְהוֹלְכִים בְּדַרְכֵיהֶם,
וּמְאֻמִּינִים שֶׁבְכָל דְּבָר יֵשׁ פְּנִימִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, שֶׁהוּא
הַשְּׂכָל שֵׁשׁ בְּכָל דְּבָר שֶׁהוּא תְּכֵלִיתוֹ, וּמִתְנַהֲגִים בְּכָל
דְּבָר עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה מְקַשְּׂרִים אֶת
הַחִיצוֹנִיּוֹת אֶל הַפְּנִימִיּוֹת, עַל-יְדֵי הָאֻמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
שֶׁהִיא עֶקֶר הַשְּׂכָל. עַד שֶׁנִּמְצְאִים צְדִיקִים, שֶׁמְשִׁיגִים
בְּזֵה הַשְּׂגוֹת גְּדוּלוֹת, וְגַם הֵם מְצַמְצְמִים שְׂכָלָם שֶׁלֹּא
לְהֵרֵס אֶת הַגְּבוּל יוֹתֵר מִדָּאֵי, הַהֶפֶךְ מִן הַרְשָׁעִים
וְהַחוֹקְרִים, שְׂרוּצִים לְהַתְּבוֹנֵן וּלְהַסְתַּכֵּל וּלְהַבִּין כָּל
דְּבָר לְעִמְקוֹ, אֲבָל מַחְמַת שֶׁהֵם מְשַׁקְעִים בְּכָל הַתְּאוּוֹת,
וְעוֹשִׂים מַעֲשֵׂה בְּהֵמָה מִמֶּשׁ, עַל-יְדֵי-זֶה אֵין לָהֶם

צמצום בשכלם, ומחמת זה נבוכו בכמה דעות זרות
 ובאפיקורסות גדולה, אבל "לא באלה חלק יעקב"
 (ירמיה י, טז), ואין לנו שום שיכות אל אפיקורסים
 וכופרים אלו, שהם החוקרים הרוצים להשיג דיקא
 בשכלם, ואינם רוצים לסמוך על האמונה הקדושה,
 שקבלנו מאבותינו ומאבות אבותינו מדור דור עד
 משה רבנו, שקבל תורה מסיני.

ועל-כן, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה באמת
 להצליח בחיידך ולעבר את זה העולם בשלום, עליך
 לזכור כלל זה, ו"רק כף" תצליח בחיידך, ותעבר את
 העולם הזה בשלום, ותגיע לעולם הבא שלם — אם
 תהיה חזק באמונה פשוטה בו יתברך, ותקשר את
 כל הגשמיות וכל מה שאתה רואה, שומע ומרגיש,
 אליו יתברך, ותדע שדומם, צומח, חי, מדבר — הכל
 לכל אלקות גמורה היא, ותסלק את חכמתך לגמרי,
 ותאמין באמונה פשוטה בו יתברך, ותמיד תקשר
 את החיצוניות, שהיא כלל העולם הזה, אל הפנימיות,
 שהיא רוחניות חיות אלקותו יתברך, אז "רק כף" תזכה
 להצליח דרכך בחיידך, ותגיע בשלום אחר אריכות ימך
 ושנותיך לעולם הבא.

ג.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּזָה הָעוֹלָם
הָעֵקֶר הוּא סְבָלְנוּת, לְסִבֵּל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בֵּין
בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, שְׁיִסְבֵּל כָּל הַבָּא עָלָיו, הֵן מַעֲצָמוֹ,
הֵן מֵאֲשֶׁתּוֹ, הֵן מִיִּלְדָּיו וְהֵן מִזּוּלָתוֹ, כִּי הַסְבָּלְנוּת הִיא
עֵקֶר הַחַיִּים, וּבְלִי סְבָלְנוּת אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם אֶפְלוּ יוֹם
אֶחָד. כִּי הַטָּבַע שֶׁל הָאָדָם שֶׁהוּא רוֹצֵה כָּל דְּבָר בַּיּוֹם
הַזֶּה וּבִשְׁעָה הַזֹּאת דִּיקָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִתְחִיל לְדַחֵק
אֶת הַשְּׁעָה, וּכְשֶׁדוֹחֵק אֶת הַשְּׁעָה, אִזּוֹ הַשְּׁעָה דוֹחֵקתּוֹ
(בְּרִכּוֹת סד.), וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לְזָכֹר, כִּי "רַק כֶּף" תּוּכַל
לְעֹבֵר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁלוֹם — כְּשֶׁתַּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ
בְּמִדַּת הַסְבָּלְנוּת, לְסִבֵּל כָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְלֹא לְדַחֵק אֶת
הַשְּׁעָה כָּלֵל, רַק לְהִיּוֹת סְבָלָן גָּדוֹל, וְאִזּוֹ דִּיקָא תַּצְלִיחַ
בְּחַיֶּיךָ.

וּבִאֲמַת צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר דָּרְךָ
הַפְּזִיז, שְׁתַּמִּיד יִפְסִיד בְּמַעְרָכָה, מֵאַחַר שֶׁהוּא רוֹצֵה
שְׁהַכֵּל יִהְיֶה בְּאוֹתוֹ יוֹם, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וּבְאוֹתוֹ הַרְגַע,
וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא דוֹחֵק אֶת הַשְּׁעָה, וְגוֹרֵם לְעֲצָמוֹ יְסוּרִים
מְרוּרִים, וְנִכְנָס בְּמְרִיבוֹת וּבְמַחְלָקֵת, מֵאַחַר שֶׁרוֹצֵה
שְׁיִגְמַר תַּכְּף-וּמְיָד כְּרָצוֹנוֹ, וְעַל-פִּי-רֹב זֶה דְּבָר בְּלִתִּי
אֶפְשָׁרִי, כִּי הֲלֹא הוּא תְּלוּי גַם בְּדַעַת אַחֵרִים. וְעַל-כֵּן

הפזיז הוא תמיד מפסיד, לא-כן מי שמרגיל את עצמו לילך בדרך הסבלנות, והוא סבלן גדול, וסובל וכו', על כל מה שעובר עליו, ואינו דוחק את השעה כלל, רק עיניו פתוחות קדימה וכו', ומצפה ומחכה לכל פרט ופרט בסבלנות גדולה מאד, "רק כף" יצליח אדם זה בדרך בתכלית ההצלחה, ויזכה לנצח את כלם. כי הסבלן הוא המנצח תמיד, והוא עולה מעלה מעלה; ולכן אהובי, בני היקר, ראה להרגיל עצמך במדת הסבלנות בכל פרט ופרט בחייך, ואז תראה נוראות נפלאות שיהיה נעשה עמך, כי תמיד תצליח בדרךך.

ד.

צריך שתדע אהובי, בני היקר, אשר אין שום עצה אחרת איך לשוב אליו יתברך, כי אם על-ידי תפלה והתבודדות. שירגיל האדם את עצמו ללכת אל מקום פנוי שאין שם בני-אדם, ויתחיל לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו והבן אל אביו בתמימות ובפשיטות גדולה, וישיח עמו יתברך כל אשר עם לבבו, וכך מה שמעיק לו, וכך מה שמבלבל אותו, הכל לכל יספר לפניו יתברך, וירגיל את עצמו מאד בעבודה הקדושה הזו. כי רבנו ז"ל גלה לנו, אשר "רק כף" יכולים לשוב אליו יתברך, ו"רק כף" יכולים

לצאת מהפח היקוש שנפל לשם, כי ענין ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו, שהוא סוד התפלה, שצריך כל אחד לשפף שיחו לפני השם יתברך בכל יום ויום, ולבקש על נפשו מהשם יתברך, שיזכה לקרבו לעבודתו יתברך באמת, שכל עבודת האיש הישראלי וכל יהדותו תלויות בזה, וכל הצדיקים והכשרים לא זכו לבוא למה שבאו, כי אם על-ידי זה, הינו על-ידי שיחה בינם לבין קונם בלשון שרגילים בה, כגון במדינה זו — בלשון אשכנז, ובמדינות אחרות — בלשון שרגילים לדבר שם, כדי שיוכל לפרש שיחתו היטב, ואת כל אשר עם לבבו ישיח לפני השם יתברך, וישפף לבו כמים נכח פני השם.

ולכאורה קשה, הלא אמרו רבותינו, וזכרונם לברכה (ברכות לג:): "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים", ואם-כן איך שיד על ענין זה תפלה, מאחר שהשם יתברך מסר את הבחירה רק לנו? ! אף אף-על-פי-כן מצאנו שהצדיקים הקדמונים עסקו גם-כן בזה, ויסדו על זה כמה תפלות, לזכות להנצל מהיצר הרע, ולזכות להתקרב להשם יתברך, וליראה מלפניו ולאהב אותו יתברך, ולעבד אותו באמת, וכל ספר תהלים מלא מזה, וכן התפלות שיסדו לנו אנשי כנסת

הגדולה, להתפלל בכל יום על התשובה וההתקרבות, כמו בברכת "השיבנו" וכיוצא, וכן בברכת "אהבה רבה", וכן עוד כמה וכמה תפלות שנמצאות בגמרא, במדרשים ובשאר ספרי הקדמונים, שהתפללו בכל יום הרבה על ענין זה, אף באמת זה בעצמו עקר הבחירה של האדם, כי אי אפשר לזכות בשלמות למאס ברע ולבחור בטוב, ולבוא למה שצריך האדם לבוא בשלמות בזה העולם על-ידי בחירתו, כי אם על-ידי שירבה בתפלות ובתחנונים, בשיחות בינו לבין קונו, בזעקות ובשועות, ברצויים ובפיוסים הרבה מאד מאד להשם יתברך, שיזכהו להתקרב לעבודתו. וזהו עקר התפלה, כי (תהלים לב, ו): "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו", שלא ישטפהו שטף מים רבים הזדונים, שהם תאוּבְתִין בִישִׁין דְהַאי עֲלֵמָא (תאוות רעות של העולם הזה), השוטפות בכל עת, וכבר נשטפו רבים מאד על ידם, רחמנא לצלן, ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמד נגדם, כי אם על-ידי תפלה ותחנונים להשם יתברך, שיצילהו מהם; כי אף-על-פי שהאדם הוא בעל בחירה, אף-על-פי-כן העקר הוא תפלה ותחנונים להשם יתברך על זה, כי הבחירה היא בשכל שיש לו, כדי לבחור בטוב ולמאס ברע, אף לשכל האדם

אין כח, כי אם להכניע ולבטל את התאוות והקלפות
 שהן בחינת כפירות, הבאות מבחינת שבירת כלים,
 ששם יש כמה וכמה נצוצות קדושים, שהם נצוצות
 השכל, כי כלהו במחשבה אתברירו, אבל יש בלבולים
 סטריין אוחרנין ומניעות מהקדשה, הבאים מבחינת
 החלל הפנוי, ששם אי אפשר למצא אלקותו יתברך
 על-ידי שום שכל וחכמה, כי אם על-ידי אמונה לבד,
 שהיא בחינת תפלה ותחנונים וזעקות להשם יתברך,
 שיצילהו מהקלפות ומהיצר הרע הנמשכין משם. ועל
 זה אמרו רבותינו ז"ל (קדושין ל:): בכל יום יצרו של
 אדם מתגבר עליו, ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו
 אינו יכול לו, כי מהיצר הרע הזה הנמשך בשורשו
 משם, מבחינת החלל הפנוי, אי אפשר להנצל בשום
 אופן, על-ידי בחירת האדם בשכל עצמו לבד, כי אם
 על-ידי סיעתא דשמיא, ועל-כן צריכים להרבות מאד
 מאד בתפלה ובתחנונים להנצל ממנו, כי שם אין
 מועיל שום שכל, אדרבה על-ידי שכל וחכמה נשקעין
 שם ביותר, חס ושלום, רק העקר הוא אמונה, שהיא
 בחינת תפלה.

ובאמת זה בעצמו הוא עקר יסוד כח הבחירה,
 דהינו מה שיש לאדם כח הבחירה לבטל שכלו לגמרי,

וְלִסְמוֹךְ עַל אַמוּנָה לְבַד, וְלְהִרְבוֹת בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים
 לְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ, כִּי הַיִּצָּר הָרַע מְעַקֵּם אֶת לֵב הָאָדָם
 כָּל-כָּף, עַד שֶׁגַּם זֶה קָשָׁה עַל הָאָדָם, אֶף-עַל-פִּי שְׂבָאֲמַת
 הוּא דָבָר קַל מְאֹד לְשׁוֹחַ בְּכָל פַּעַם אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם
 לְבָבוֹ לִפְנֵי הֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ, וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו עַל נַפְשׁוֹ,
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַבַּעַל-דָּבָר מְבַלְבֵּל וּמְעַקֵּם דַּעַת הָאָדָם
 כָּל-כָּף, עַד שֶׁעַל-פִּי-רַב עֲנִין זֶה שֶׁל תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת
 קָשָׁה עַל הָאָדָם לְקַיֵּם יוֹתֵר מִכָּל הָעֲבוּדוֹת הַקְּשׁוֹת, וְכָל
 זֶה מִחֲמַת חֲסָרוֹן אַמוּנָה, שְׂאִין לוֹ אַמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת, שְׁזֶה
 עֵקֶר וַיִּסּוֹד הַכֹּל, כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מְכוֹת כד.): בָּא
 חֲבִקוּק וְהֶעֱמִידֵן עַל אַחַת — "וְצַדִּיק בְּאַמוּנָתוֹ יַחֲיֶה"
 (חֲבִקוּק ב, ד), וְעַל-כֵּן בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ עֵקֶר כַּח הַבְּחִירָה שֶׁל
 הָאָדָם, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְבַחֵר בְּחַיִּים אֲמִתִּיִּים, הוּא בּוֹחֵר
 הָעֵקֶר בְּדַרְךְ אַמוּנָה וְתַפְלָה, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים קיט, ל):
 "דַּרְךְ אַמוּנָה בְּחִרְתִּי", וְאִז כְּשֵׁישׁ לוֹ אַמוּנָה שְׁלֵמָה,
 וּמְרַבֶּה בְּתַפְלוֹת וּבְשִׁיחוֹת לִפְנֵי הֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ, שְׂיִזְכֶּה
 לְשׁוּב אֵלָיו בְּאַמְתָּה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מִמְתִּיק וּמְבַטֵּל כָּל
 הַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא הַנִּמְשָׁכִין בְּשִׁרְשָׁן מִבְּחִינַת
 הַצְּמָצוּם שֶׁל הַחֲלָל הַפְּנוּי, אִז עוֹזְרוֹ הֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ,
 שְׂיִזְכֶּה לְעַבֵּד אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וּמֵאִיר
 עֵינָיו בְּתוֹרָתוֹ, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְהִבִּין בְּתוֹרָה וּבְעַבּוּדָה מֵה
 שְׂאֵפֶשֶׁר בְּשִׁכָּל אָנוּשִׁי, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנִּיעַ וּמְבַטֵּל כָּל

הקלפות והסטרא אחרא הנמשכין בשרשן מבחינת שבירת כלים, ומעלה משם את כל נצוצות הקדושה. וזה בחינת כלל עבודת ישראל, שהיא בחינת תורה ותפלה, שהם בחינת שכל ואמונה, כי על-ידי עבודת התורה והמצוות, שהם בחינת שכל, על-ידי-זה מתקנין בחינת שבירת כלים, אף מחמת שבחינת שבירת כלים בעצמה נמשכת גם-כן בשרשה מתקף הצמצום של בחינת החלל הפנוי, וכבר נתבאר שאי אפשר להמתיק בשלמות זה הצמצום של החלל הפנוי (עד שתתבטלנה גם אלו הקלפות והמגיעות וכו', שייניקתן משם), כי אם על-ידי תפלה שהיא בחינת אמונה, על-כן עקר יסוד כל התורה והמצוות שהם בחינת שכל, הוא גם-כן רק על-ידי תפלה ואמונה, בחינת: "כל מצוותיך אמונה" (שם סט, פו), ועל-כן בזה עקר יסוד כל כח הבחינה לשוב אליו יתברך. ואם תקח את עצמך בידיך, ותתחיל לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו בעקשנות גדולה, על-ידי-זה תמשיך על עצמך אמונה ברורה ומזככת בו יתברך, ותדע כי "רק כף" תזכה לשוב אליו יתברך, ותצליח דרכך בחיידך.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר אין שום
 עצה אחרת בזה העולם, איך לעבור על הכל, ולחיות
 חיינו בנעימים, אלא "רק כף" — שיגיל את עצמו
 להיות בשמחה תמיד, ויעשה כל מיני פעולות שבעולם,
 שיהיה שש וששמח, וישמע פלי זמר, וירקד בכל יום,
 ויצחק מכל מה שעובר עליו, ולא יסתפל אחורה כלל,
 אלא תמיד יסתפל קדימה, ואף שכבר עבר עליך בחייה
 מה שעבר — משברים וגלים, צרות ויסורים וכו' וכו',
 ועדין עובר עליך מה שעובר וכו' וכו', עם כל זאת אם
 אתה רוצה להצליח בחייה, עליך להשתדל בכל מיני
 אפנים שבעולם להיות אף ורק בשמחה תמיד, ותעשה
 את עצמך כאלו אתה שמח, ועל-ידי-זה באמת תבוא
 לידי שמחה אמיתית, וכן תכריח את עצמך בכל הכחות
 להיות אף שמח תמיד, ואז "רק כף" תזכה לעבר את
 זה העולם בשלום.

למה לא תתישב, אהובי, בני היקר, כי החיים של
 האדם כל-כף קצרים, הנה הוא פה והנה כבר יהיה
 שם, ומה יהיה לך בזה שאתה הולך ממרמר, וממרר
 את חייה כל-כף?! ואף שאני יודע שמאד מאד כואב
 לך מכל מה שעובר עליך, עם כל זאת תתישב בדעתך,

אֲשֶׁר עִם עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת, דְּכֹאֵן וְעֲצָבוֹן, לֹא תִפְעַל שׁוּם דְּבַר; עַל-כֵּן עָשָׂה זֹאת, אִיפּוֹא, בְּנֵי, וְתִתְחִיל עֲכָשׁוּ לְשַׁכַּח אֶת הָעֶבֶר שְׁלָךְ, וְגַם אֶת מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ עֲכָשׁוּ, וְתִתְחִיל לְשִׁיר לְעֲצָמָךְ שִׁירִים וְנִגּוּנִים שֶׁל שְׂמִחָה, אֲפִלוּ בֵּינֶךָ לְבֵין עֲצָמָךְ, וְתִרְקֹד מְרֹב שְׂמִחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִשְׁכַּח אֶת כָּל צַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה, וְתִזְכֶּה לְעֶבֶר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה וְהַשָּׁעָה הַזֹּאת בְּשָׁלוֹם; וְזָכַר כָּלֵל זֶה, כִּי תִצְטַרְךָ לֹו לְיָמִים הַבָּאִים, וְ"רַק פֶּךְ" תִּצְלִיחַ לְעֶבֶר אֶת הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה שְׁלָךְ.

ו.

צְרִיף שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם, עָקַר הַשְּׂלֵמוֹת לְהַגִּיעַ אֵלֶיךָ הִיא אֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל — לְאַהֲבָה אֶת זוּלָתוֹ בְּכָל לִבָּבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ וּבְכָל מְאֹדוֹ, כְּמוֹ שְׂאוּהֵב אֶת עֲצָמוֹ, וְעָקַר הָאֶהְבָּה צְרִיף לְהִיּוֹת רַק מִפְּנֵי שֶׁהוּא חֵלֶק אֱלוֹהִים מִמְעַלָּה מִמַּשׁ, וְלִכֵּן עָקַר אֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל צְרִיף לְהִיּוֹת מִצַּד נִשְׁמָתוֹ, אֲשֶׁר שְׂרָשָׁה הוּא מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְשֵׁם כְּבוֹד אֵין הַפְּרָשׁ בֵּין מִי לְמִי, וּבֵין אִיפָה לְאִיפָה וְכוּ' וְכוּ', אֲלֵא כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא בְּנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא חָשׁוּב אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ עַד מְאֹד, וְהוּא בֶן יְחִיד לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְעַל-כֵּן אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, עָקַר אֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל הִיא — לְאַהֲבָה

את כל בר ישראל בלי יוצא מן הכלל, ולא להסתפל מאין בא וכו', ולא יזו מפלגה הוא שיך וכו', ואצל מי הוא מקבל השקפתו וכו', אַתָּה רֵאָה לָאֱהֹב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה אֲמִתִּית, וְתֹאִיר בּוֹ אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהַשְׁפָּלוֹת עֲצָמִיּוֹת כָּלָל, רַק כְּמוֹ שֶׁהוּא, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ אֶחָד, יְחִיד וּמְיֻחָד, הִיָּה, הִזָּה וְיִהְיֶה וְכוּ'. וְזֶה צְרִיכִים לְהַכְנִיִס בְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְאִז תּפִלְנָה כָּל הַמְחִיצוֹת הַמּוֹלִיכוֹת שׁוֹלֵל בֵּין אֶחָד לְאֶחָד, וְגוֹרְמוֹת מַחְלָקֶת וּפְרוּדִים, עַד שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נוֹפְלִים לְכַפִּירוֹת וּלְאַפִּיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. כִּי כָּל הַצָּרוֹת שְׁכָלֵל יִשְׂרָאֵל סוֹבֵל, הֵן רַק מִחֲמַת שָׁהֵם מִפְרִידִים בֵּין עִם יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵין אֶהֱבֵת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹת, כִּי כָּל אֶחָד אוֹהֵב רַק אֶת מִי שֶׁהוּלֵךְ בְּשִׁטְתּוֹ וְכוּ', וְשִׁיךְ לְמַפְלַגְתּוֹ וְכוּ', וּמְסֻתוֹבֵב בֵּין הַחֲבֵרָה שְׁלוֹ וְכוּ'. וּבְאַמֶּת כָּל זֶה טְעוֹת גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, כִּי אֵין זֶה נִקְרָאת אֶהֱבֵת יִשְׂרָאֵל כָּלָל, כִּי "רַק כָּךְ" נִקְרָאת אֶהֱבֵת יִשְׂרָאֵל — כְּשֶׁאוֹהֲבִים אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל מֵצַד עֵצָם נִשְׁמָתוֹ, שֶׁשֶׁרְשָׁה בְּאַצִּילוֹת, עֵצָם חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּכְשֶׁתִּזְכֹּר אֶת זֶה, אִז תִּהְיֶה בְּאַהֲבָה, בְּאַחְוָה וּבְאַחֲדוּת עִם כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא תַעֲשֶׂה שׁוּם חֲלוּקִים וּפְרוּדִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, רַק תִּרְצֶה לְעֲזֹר לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּלִי יוֹצֵא מִן

הכלל, ועל-ידי-זה תזכה להכלל בו יתברך מעתה ועד
עולם.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

תפלה נוראה

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו,
שתחוס ותרחם עלי, ותעזרני לשוב בתשובה
אמתית אליך בלי שום פניות כלל, ואזכה לכלל
את עצמי עם כלל נשמות ישראל, ותמיד אשתדל
להסתכל על הטוב שבכל אחד ואחד, ואדון אותו
לכף זכות תמיד, ואזכה להרגיל את עצמי לדבר
עמך תתברך בכל יום ויום באשר ידבר איש אל
רעהו בתמימות ובפשיטות גמורה, ועל-ידי-זה
תתפשט כל העקמומיות שבלבי, ואזכה לעבר
את החלל הפנוי בשלום, שהוא כלל הספקות
והבלבולים, הכפירות והאפיקורסות שנתפשטו
בעולם, ואזכה לידע איך שהידיעה היא בתוך
הבחירה, ואקשר את העולם הזה לעולם הבא,
וכל דבר שרק יבוא לנגד עיני, תכף-ומיד אזכה

לראות את הפנימיות המְחִיָּה ומְהִיָּה ומְקִיָּמַת את זה הדָּבָר, שֶׁהוּא אֹרֶךְ הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא הַמֵּתְלַבֵּשׁ בְּדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, כְּאֲשֶׁר גְּלִיתָ לָנוּ עַל-יְדֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים.

אָנָּה יְהוָה, וּפְנֵי לָבוֹא לְאֲמוּנַת חֲכָמִים, שְׁאֲזָכָה לְהֶאֱמִין בְּחֲכָמִים הָאֲמֵתִיִּים שְׁשִׁלַּחְתָּ אֵל זֶה הָעוֹלָם בְּכָל יוֹר וְדוֹר, אֲשֶׁר לְמַדּוֹ אוֹתִי בְּסִפְרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים אֶת אֲמֵתַת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לְהֶאֱמִין בָּךְ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְזָכַנִי שִׁיְהִיו סִפְרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים חֲשׁוּבִים מְאֹד בְּעֵינַי, וְאֲזָכָה לְהִתְמַיֵּד בָּהֶם מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵאִירוּ בִּי אֶת הָאֲמֵת, אֵיךְ לָשׁוּב אֵלַיךְ וְאֵיךְ לְקַיֵּם אֶת רְצוֹנְךָ וּמְצׁוּוֹתֶיךָ הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁנִּתְּתָ לָנוּ עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּהַר סִינַי. וְזָכַנִי לָבוֹא לִידֵי אֲמוּנַת חֲכָמִים בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי כָּךְ אֲזָכָה לְכָל הַטּוֹב הָאֲמֵתִי וְהַנְּצָחִי שֶׁהִבְטַחְתָּ לָנוּ עַל-יְדֵי נְבִיאֶיךָ הַקְּדוּשִׁים. יְהִיו לְרְצוֹן אִמְרֵי פִי, וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי, אָמֵן וְאָמֵן!

ענה ואמר: הרחמנות של העולם הזה הפל רואין, ובשביל זה הפל רודפין אחר העולם הזה, כי רואין פשהאדם רעב וצמא וכיוצא קשה לו מאד, ויש רחמנות גדולה עליו, וכן מי שהולך ערם ויחף יש רחמנות גדולה עליו, אבל מי שיש לו עינים ורואה גדל הרחמנות שיש על הנשמות שבעולם הבא, כי שם בעולם הבא נמצאים בני-אדם שהולכים ערמים ממש, ואי אפשר לרחם עליהם כלל, כי בעולם הזה פשהאדם ערם בלא מלבוש, אזי אפשר לקבץ נדבות עבורו ולעשות לו קאפטן (מעיל), אבל בעולם הבא מי שהולך ערם אי אפשר לרחם עליו כלל, כי שם אין מועיל שום רחמנות, כי איזה מלבוש הוא צריך הלא הוא רק מלבוש של תורה ומצוות, ולזה אין מועיל שום רחמנות, אבל מי שזוכה להתקרב לצדיק אמתי, הוא יכול לרוץ להצדיק ולקח אצלו איזה מלבוש להתלבש עצמו.

(שיחות הר"ן, סימן כג)